

Træhestene fra Øster Hornum og Nathalia Hansen

Samlet og redigeret af Niels Nørgaard Nielsen

Karetmager Søren Christian Thyge Hansens døtre, fotograferet 15. februar 1937.

Forrest fra venstre: Thille (f. 1906), Magda (f. 1902), Kristine (f. 1896), Nathalia (f. 1900), Marie (f. 1898)

Bagerst fra venstre: Petra (f. 1894), Martha (f. 1890), Johanne (f. 1892), Anna (f. 1912), Esther (f. 1910)

I 1890 overtog Søren Christian Thyge Sørensen en ejendom, hvor der havde været smedeværksted, i Øster Hornum. Han var udlært karetmager og slog sig som sådan ned i ejendommen, som blev ombygget til formålet. For en ordens skyld skal det nævnes, at han og hustruen Anne Marie, og dermed hele familien, var baptister.

Fra og med 1890 og frem til 1912 fik parret ikke mindre end ti døtre. Denne fortælling handler om parrets sjette datter, nemlig Nathalia, der blev født år 1900.

I 1957 fortalte hun om sin opvækst og om hvordan det var gået hende siden.

Da jeg var ung, var kvindernes plads i hjemmet, og kun dér. Det var et særsyn, når en pige ville i lære, og særligt mærkeligt, når hun som jeg ville være karetmager. Jeg er vist Danmarks eneste kvindelige karetmagersvend, og der kommer bestemt ikke flere, for det er et uddødt håndværk. Mine kammerater syntes, det var noget forfærdeligt noget, jeg begyndte på, men jeg har aldrig kunnet forstå, at det skulle være en skam at arbejde. Dengang kunne en pige kun beskæftige sig med det huslige, og det troede de ikke, jeg fik lært, når jeg hele dagen arbejdede på min fars karetmagerværksted. De vidste nemlig ikke, at det huslige, det skulle klares enten før arbejdstid eller når det var forbi. Skulle der bages, var det bare om at komme op klokken fire om morgenen.

Det gjorde ikke så meget, man var jo vant til at bestille noget. Jeg ar ikke forventet med frihed i min barndom. Allerede som tolvårig kom jeg ud at tjene, og skolen måtte passes sideløbende med pladsen. Der var et godt forhold mellem husbond og tyende. At løbe fra pladsen i utide var ganske utænkeligt, for så kunne man jo ikke senere få en anden plads.

Karetmager Søren Christian Thyge Sørensen i sit værksted

Jeg har haft en dejlig barndom. Vi var ti søskende, og vi fik i hvert fald lært at bestille noget. Det vi ikke nåede dengang, kan vel også indhentes i dag. Nu læser jeg engelsk efter radioen, og jeg har en bekendt, der kommer og hører mig. Det er ingen skade at kunne gøre sig forståelig, når man om sommeren kommer uden for landets grænser.

Men nu tilbage til karetmagersvenden. ”Jeg kan godt bruge dig”, sagde min far, da jeg fortalte ham, at jeg gerne ville i lære, ”svendene er jo dyre”. Og derved blev det.

Læretiden var fem år, og der blev bestemt ikke lagt fingre imellem, hverken fordi jeg var hans egen datter eller fordi jeg var en pige. Men en kvinde kan meget, når hun sætter sin vilje ind på det.

Som attenårig blev jeg udlært som karetmagersvend. Mit svendestykke var en fin jumpe, der blev bedømt og godkendt af ikke mindre end seks skuemestre. Få år efter, i 1921 blev jeg gift med smedemester Jens Peter Christensen fra Ferslev, hvor vi stadig bor, og fik dermed den frihed, jeg stadig har og nu 36 år senere stadig sætter højt. De første år blev det ikke til meget andet end at passe hus og børn, men jeg længtes hele tiden efter høvlebænken. Det gør jeg stadig; hver eneste dag. Heldigvis er den ikke længere borte, oppe på loftet, end at jeg kan smutte derop og gribe hammer og stemmejern, når jeg har lyst. Vel er jeg smedekone og sørger for husets pasning og mand og smedesvendes materielle fornødenheder, men samtidig er jeg håndværkssvend i mit eget ”fag”.

Kristian Stig Nielsen, søn af Astrid Mark Nielsen og Stig Nielsen, Guldbæk, på en trehjulet cykelhest, foto 1921. Det kan have været Nathalia, der var mester for køretøjet – men det ved vi ikke

Det, der i mine barndoms- og ungdomsår var en hobby, er nu det eneste, jeg bruger mit ”fag” på. Jeg laver trædyr. Ikke små figurer snittet med en svanekniv. Nej, jeg laver dejlige, solide dyr, som børn kan lege med i årevis uden at de kan få held af at slide dem fra hinanden. Det skal der skal der som bekendt en del til, for intet har en sådan kraft som små tilsyneladende svage hænder.

Først forsynede jeg børnene. Både med legeheste, cykelheste og gyngeheste. Nu er det børnebørnenes tur. Der er også mange fremmede, der gerne vil købe, men det er umuligt at få tid nok. Sidste år lavede jeg en rigtig gammeldags gyngehest. Sådan en rigtig polstret hest, der er betrukket med følskind. Den havde manke, og den havde hale. Der var seletøj og stighbøjler, og den gyngede på flotte gænger.

En sådan hest er det vanskeligt at træffe i dag. Engang var det enhver drengs lønligste ønske, som kun de få og udvalgte fik opfyldt. I vor strømlinede tidsalder er der endnu længere mellem dem. Den var et vidunder, og den var – dyr!

En træhest fremstillet af Nathalia – den måler cirka 25 centimeter over ryggen. Den er skænket til Lokalhistorisk Arkiv

For øjeblikket svinger jeg hammeren og skræller med stemmejern på fire heste til mine børnebørn. De skal være færdige til jul, og tro mig, det bliver de, for det er mig, der bestemmer farten. De skal monteres på gummihjul, forsynes med seletøj og prydes med manke og hale af optrævlet sejlgarn.

Når det er sket, er de så prægtige, at børnebørnenes øjne vil skinne med en glans, der overstråler selv bedstemors!

Nathalia døde 1977 og er begravet på Ferslev Kirkegård.